

CONSEIL DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 1993-1994

29 JUIN 1994

PROPOSITION DE MODIFICATION

du Règlement du Conseil
de la Région de Bruxelles-Capitale

(M. Drouart (F))

RAPPORT

fait au nom de
la Commission spéciale du Règlement

par MM. Jean DEMANNEZ (F) et
Michiel VANDENBUSSCHE (N)

Ont participé aux travaux de la Commission:

1. Membres effectifs: M. Poulet, Président, MM. Béghin, Demannez, Vandenhaute, Simonet, Maison, Mme Guillaume-Vanderroost, MM. Drouart, Vandenbussche, Mme Neyts-Uyttebroeck, MM. Moureaux, Hasquin, Cornelissen, Mme de 't Serclaes, M. Harmel, Mmes Willame et Nagy

2. Autre membre du Conseil: M. Maingain

Voir:

Document du Conseil:

A-281/1 – (93-94): Proposition de modification de Règlement.

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD

GEWONE ZITTING 1993-1994

29 JUNI 1994

VOORSTEL TOT WIJZIGING

van het Reglement van de
Brusselse Hoofdstedelijke Raad

(de heer Drouart (F))

VERSLAG

uitgebracht namens
de Bijzondere Commissie voor het Reglement

door de heren Jean DEMANNEZ (F) en
Michiel VANDENBUSSCHE (N)

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen:

1. Vaste leden: de heer Poulet, Voorzitter, de heren Béghin, Demannez, Vandenhaute, Simonet, Maison, Mevr. Guillaume-Vanderroost, de heren Drouart, Vandenbussche, Mevr. Neyts-Uyttebroeck, de heren Moureaux, Hasquin, Cornelissen, Mevr. de 't Serclaes, de heer Harmel, Mevr. Willame en Nagy.

2. Ander lid van de Raad: de heer Maingain.

Zie:

Stuk van de Raad:

A-281/1 – (93-94): Voorstel tot wijziging van het Reglement.

A. Procédure

Le dépôt de la proposition de modification de règlement de M. Drouart n° A-281/1 est le résultat des discussions en commission sur la proposition de modification du règlement du même auteur (n° A-101) qui a été retirée. Le présent rapport reprend dès lors ces discussions.

B. Discussion de la proposition n° A-101/1

1. Exposé de l'auteur de la proposition

a) Antécédents de cette proposition

L'auteur rappelle que cette proposition avait été déposée sous la forme d'un amendement lors de la discussion du règlement en commission en mars 1990. Il avait accepté de retirer son amendement moyennant l'assurance de l'examen de sa proposition dans un délai raisonnable (avant la fin de la session 1990-1991).

b) Objectif de la proposition

Lors de l'installation du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, le problème du cumul des mandats et notamment le problème du cumul entre la fonction de membre de l'Exécutif et de bourgmestre a fait l'objet de nombreuses interpellations.

Une loi du 21 mars 1991 établit un empêchement déontologique entre la fonction de Bourgmestre et de Ministre. La Région de Bruxelles-Capitale ne peut légiférer en ce qui concerne les cumuls. C'est pourquoi la proposition se limite à imposer aux conseillers régionaux de remettre au président la liste des mandats qu'ils exercent et les rémunérations correspondantes. La liste devrait aboutir à freiner le cumul des mandats qui conduit lui-même à l'absentéisme et transforme le Conseil en chambre d'entérinement.

Cette proposition vise également à créer une plus grande transparence et à permettre à chaque électeur de se rendre compte de la manière dont l'élu remplit la fonction pour laquelle il a été mandaté. Il devrait en résulter une image plus positive de la classe politique. Il faut en effet démontrer que le mandataire politique ne s'enrichit pas par son mandat lorsqu'il effectue correctement son travail.

2. Discussion générale

Un membre se déclare d'accord avec les objectifs de la proposition mais estime qu'il conviendra sans doute d'apporter des modifications à sa formulation.

A. Procedure

De indiening van het voorstel tot wijziging van het reglement van de heer Drouart nr. 281/1 is het resultaat van de besprekingen die de Commissie heeft gewijd aan het voorstel tot wijziging van het reglement van dezelfde indiener (nr A-101) dat is ingetrokken. Deze besprekingen worden bijgevolg in dit verslag opgenomen.

B. Bespreking van het voorstel nr. A-101/1

1. Uiteenzetting van de indiener van het voorstel

a) Voorgeschiedenis van het voorstel

De indiener herinnert eraan dat dit voorstel in maart 1990, toen het reglement in de commissie werd besproken, in de vorm van een amendement was ingediend. Hij had ermee ingestemd zijn amendement in te trekken mits hij de verzekering kreeg dat zijn voorstel binnen een redelijke termijn (voor het einde van de zitting 1990-1991) zou worden onderzocht.

b) Doel van het voorstel

Bij de installatie van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad zijn vele interpellaties gehouden over het probleem van de cumulatie van mandaten en onder meer over het probleem van de cumulatie tussen het ambt van lid van de Executieve en dat van burgemeester.

Volgens een wet van 21 maart 1991 wordt de burgemeester als verhinderd beschouwd als hij het ambt van minister uitoefent. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest mag geen regels vaststellen in verband met de cumulaties. Daarom bepaalt het voorstel er zich toe de gewestelijke raadsleden ertoe te verplichten aan de Voorzitter een lijst te bezorgen met de mandaten die zij uitoefenen en de daaraan verbonden bezoldiging. De lijst zou ertoe moeten leiden dat de cumulatie van mandaten die het absentisme in de hand werkt en van de Raad een bekrachtigingskamer maakt, wordt ingedamd.

Met dit voorstel wordt eveneens naar meer doorzichtigheid gestreefd en het wil elke kiezer de gelegenheid geven na te gaan hoe de verkozene het ambt dat hem is toevertrouwd vervult. Dit zou tot een positiever beeld van de politieke klasse moeten leiden. Men moet immers aantonen dat de politieke mandataris zich met zijn mandaat niet verrijkt wanneer hij zijn werk correct uitvoert.

2. Algemene bespreking

Een lid verklaart zich akkoord met de doelstellingen van het voorstel maar vindt dat een en ander wellicht anders moet worden geformuleerd.

Un autre membre partage également l'objectif de transparence poursuivi mais critique dans son ensemble les développements qui jettent un discrédit sur la classe politique. Tous les élus sont considérés comme des hommes politiques qui cumulent de nombreux mandats.

Le même membre rappelle qu'en 1986 une proposition de loi avait été déposée à la Chambre par MM. du Monceau et Tilquin prévoyant la publicité des mandats tant publics que privés. Cette proposition a été votée à la Chambre et a été transmise au Sénat (Doc. Sénat 761/1 1988-1989). A la différence de la proposition de M. Drouart, elle ne vise pas la publication des rémunérations.

Dans l'avis qu'il a émis sur cette proposition, le Conseil d'Etat souligne que "cette loi règle un élément du statut de certains mandataires politiques".

En ce qui concerne les membres du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, ce statut ne peut être réglé que par le législateur national statuant à majorité spéciale". (Doc. Sénat, 761/2 1988-1989).

Un autre commissaire souligne que les mandats publics doivent être connus. D'ailleurs dans la mesure où des rumeurs circulent à propos d'un mandat public, il n'y a plus moyen de l'exercer convenablement. Mais la discussion doit avoir lieu en tenant compte du respect de la vie privée.

Un autre membre regrette, à titre préalable, la manière dont la proposition est présentée. Elle crée un climat de suspicion qui dévalorise l'institution alors que ce n'est pas le Conseil régional bruxellois qui est le plus confronté au problème du cumul de mandats. Il faut au contraire constater une présence importante des conseillers tant en commission qu'en séance plénière.

Quant à l'objet de la proposition, le membre souligne que la transparence est plus difficile à organiser au niveau des rémunérations de ces mandats.

Le membre se demande s'il ne faudrait pas créer un groupe de travail pour réfléchir de manière collective à cette proposition et consulter des juristes spécialisés en la matière.

Un autre membre souligne que de nombreux renseignements sont déjà fournis par les conseillers par le biais du vademecum, du guide officiel et même du recensement.

Il estime en outre que pour un mandataire public les limites entre la vie publique et la vie privée sont parfois très délicates à établir.

Un autre membre souligne qu'un déséquilibre serait établi si l'on ne visait que les mandats publics et non les mandats

Een ander lid is het ermee eens dat er naar doorzichtigheid moet worden gestreefd maar hekelt de toelichting die de politieke klasse in diskrediet brengt. Alle gekozenen worden aangemerkt als politici die vele mandaten cumuleren.

Hetzelfde lid herinnert eraan dat de heren du Monceau en Tilquin in 1986 in de Kamer een wetsvoorstel hadden ingediend dat voorzag in de openbaarmaking van zowel de openbare als de private mandaten. Dit voorstel is goedgekeurd in de Kamer en is overgezonden naar de Senaat (Gedr. St. Senaat 761/1, 1988-1989). In tegenstelling tot het voorstel van de heer Drouart was er geen sprake van de bezoldigingen bekend te maken.

De Raad van State wijst er in zijn advies over dit voorstel op dat "deze wet een regeling treft voor een onderdeel van het statuut van bepaalde politieke mandatarissen.

Wat de leden van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad betreft, kan dat statuut alleen worden geregeld door de nationale wetgever die bij bijzondere meerderheid beslist" (Gedr. St. Senaat, 761/2, 1988-1989).

Een ander commissielid wijst erop dat de openbare mandaten bekend moeten zijn. Wanneer er over een openbaar mandaat overigens geruchten de ronde doen is het niet meer mogelijk het mandaat naar behoren uit te oefenen. De discussie moet echter plaats kunnen hebben met eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

Een ander lid zegt vooraf dat hij de wijze waarop het voorstel is ingekleed betreurt. Het scheidt een klimaat van wantrouwen dat de instelling in een slecht daglicht stelt terwijl het niet de Brusselse Hoofdstedelijke Raad is die het meest onder het probem van de cumulatie van mandaten te lijden heeft. Er moet daarentegen worden vastgesteld dat de raadsleden in groten getale zowel in de commissie als tijdens de plenaire vergadering aanwezig zijn.

Wat het doel van het voorstel betreft, wijst het lid erop dat de doorzichtigheid als doel veel moeilijker te bereiken is voor de private mandaten en met name voor de vergoeding van deze mandaten.

Het lid vraagt zich af of er geen werkgroep in het leven moet worden geroepen om gezamenlijk te beraadslagen over dit voorstel en het advies te vragen van juristen die daarin gespecialiseerd zijn.

Een ander lid wijst erop dat de raadsleden reeds heel wat inlichtingen hebben verstrekt via het vade-mecum, het officieel handboek en zelfs via de volkstelling.

Hij meent bovendien dat het voor iemand die een openbaar mandaat bekleedt soms erg moeilijk is een grens te trekken tussen het openbare leven en de persoonlijke levenssfeer.

Een ander lid wijst erop dat er een wanverhouding zou worden geschapen indien de regeling alleen zou gelden voor

privés, en raison du fait que certains détiennent davantage de mandats au niveau privé.

Un membre partage le point de vue de la nécessité d'un parallélisme entre les mandats publics et les mandats privés. Il rappelle en outre que dans l'exercice d'un mandat public, l'absentéisme est également dû à l'exercice de nombreux mandats à titre gratuit.

Un membre rappelle que son groupe interdit le cumul de deux mandats électifs. Cette proposition ne vise pas à obliger tous les autres conseillers à s'aligner sur cette obligation, mais plutôt à permettre une plus grande transparence tant à l'égard des citoyens qu'entre les mandataires pour que chacun connaisse les intérêts défendus par d'autres.

A propos des mandats dans le secteur privé, ils doivent être connus, dans le respect de la vie privée.

Un autre conseiller souligne que cette proposition doit être vue d'un point de vue positif. Il s'agit d'un instrument de clarification en vue de donner une image plus positive de l'institution et des mandataires politiques.

Un intervenant invoque le problème de compétence pour adopter cette proposition de modification du règlement. Il n'appartient pas au Conseil d'ajouter des conditions à l'exercice du mandat de conseiller. Seul le législateur spécial y est habilité. On peut en outre se demander quelle base juridique le règlement peut-il fournir pour imposer aux membres de révéler des mandats qui relèvent du secteur privé.

D'autres membres répondent que cette proposition ne vise pas à ajouter des conditions d'éligibilité et ne prévoit aucune sanction. Il s'agit en quelque sorte d'une obligation morale.

A la demande de la commission, cette question fait l'objet d'une note juridique des services de conseil qui concluent à la compétence de l'Assemblée en la matière (annexe 1).

Un membre estime que d'un point de vue juridique, la proposition est inacceptable. Une note en ce sens a d'ailleurs été rédigée (Cf. voir annexe 2).

La question de la publicité des mandats tant publics que privés ne peut être réglée par le biais d'un règlement faute de base légale. Il demande dès lors de suspendre les travaux jusqu'à ce que les chambres législatives se prononcent sur les propositions qui y sont déposées.

Un autre membre partage la même conclusion. Il estime en outre que la proposition va trop loin. Si les mandats publics peuvent être connus, les hommes politiques doivent garder leur autonomie dans la sphère privée. Pour qu'un homme

de openbare mandaten en niet van de private mandaten omdat sommigen meer private mandaten vervullen.

Een lid is het ermee eens dat er een soortgelijke regeling moet worden getroffen voor de openbare en de private mandaten. Hij herinnert er bovendien aan dat het absentéisme bij de uitoefening van een openbaar mandaat eveneens het gevolg is van het feit dat men teveel onbezoldigde mandaten vervult.

Een lid herinnert eraan dat zijn fractie verbiedt dat twee door verkiezingen verkregen mandaten worden gecumuleerd. Met dit voorstel wordt er niet naar gestreefd om deze verbodsbepaling te doen gelden voor alle andere raadsleden, maar wordt gestreefd naar een grotere doorzichtigheid ten opzichte van de burgers en tussen de gekozenen opdat ieder van hen zou weten welke belangen de andere verdedigen.

De mandaten in de privé-sector moeten bekend zijn zij het dat de persoonlijke levenssfeer moet worden geëerbiedigd.

Een ander raadslid wijst erop dat dit voorstel positief moet worden benaderd. Het is een middel om duidelijkheid te scheppen ten einde een positiever beeld te geven van de instelling en van de politieke mandatarissen.

Een spreker stelt het probleem aan de orde van de bevoegdheid om dit voorstel tot wijziging van het reglement goed te keuren. De Raad heeft niet het recht om voorwaarden te stellen aan de uitoefening van het mandaat. Alleen de bijzondere wetgever vermag dit. Men kan zich bovendien afvragen welke rechtsgrond het reglement kan opleveren om de leden ertoe te verplichten de mandaten die zij in de privé-sector uitoefenen kenbaar te maken.

Andere leden antwoorden dat dit voorstel er niet toe strekt verkiesbaarheidsvoorwaarden toe te voegen en dat het geen strafbepalingen bevat. Het gaat in zekere zin om een morele verplichting.

Op verzoek van de commissie stellen de diensten van de Raad over deze kwestie een juridische nota op, waarin zij tot de slotsom komen dat de Raad terzake bevoegd is (bijlage 1).

Een lid vindt het voorstel uit juridisch oogpunt onaanvaardbaar. Er is overigens een nota in die zin opgesteld. (Zie bijlage 2).

De kwestie van het bekendmaken van de openbare en de private mandaten kan bij gebreke van een rechtsgrond niet via een reglement worden geregeld. Hij vraagt derhalve de werkzaamheden op te schorten tot het parlement zich over de aldaar ingediende voorstellen heeft uitgesproken.

Een ander lid is het met die conclusie eens. Hij is bovendien van mening dat het voorstel te ver gaat. De openbare mandaten mogen weliswaar bekend worden gemaakt, doch de politici moeten hun vrijheid behouden wat de persoonlijke

politique soit moins vulnérable, il doit pouvoir continuer à exercer ses activités privées.

Un autre membre souligne que du point de vue juridique, il y a matière à réflexion.

L'avis du Conseil d'Etat sur l'amendement au projet de loi en discussion au Sénat (déjà cité) tendrait à corroborer la thèse défendue par un membre, à savoir qu'une législation nationale adoptée à majorité spéciale s'impose en la matière.

De toute façon il est inopportun que les conseillers régionaux bruxellois se distinguent par rapport aux autres mandataires. De telles règles de publicité de mandat devraient être applicables à l'ensemble des mandataires et non uniquement aux mandataires régionaux bruxellois.

Un membre estime qu'en règle générale, le système des incompatibilités est préférable au système des déclarations.

Il avait également envisagé de déposer une proposition semblable à celle de M. Drouart en prévoyant des sanctions juridiques. Mais, le fait de prévoir de telles sanctions conduit nécessairement à l'incompétence du Conseil.

Il suggère qu'un groupe de travail soit chargé de l'élaboration d'une proposition de résolution relative à la déclaration des mandats, proposition de résolution qui serait adressée aux Chambres fédérales.

Un membre ne comprend pas l'argument selon lequel il ne faut pas se distinguer en la matière. Le conseil s'est déjà différencié des autres assemblées par des commissions exploratoires et des colloques.

Un autre membre se dit surpris par les réserves émises par la Commission. Il rappelle que les mandats publics sont connus. Les mandats privés peuvent l'être également en consultant, par exemple, les annexes du *Moniteur Belge*.

Il estime au contraire qu'une telle proposition de déclaration des mandats devrait être étendue à d'autres que les mandataires politiques, par exemple aux fonctionnaires dirigeants qui bénéficient parfois d'indemnités très importantes.

Le Président constate que la suggestion d'un membre visant à élaborer une proposition de résolution qui serait adressée aux Chambres fédérales ne concerne pas la Commission du règlement mais plutôt les présidents de groupe.

Un membre fournit une réponse juridique à la note d'un autre membre en invoquant les arguments suivants:

1° L'article 60 de la Constitution (ancien art. 46) stipule que chaque Chambre adopte son Règlement. Cet article

levenssfeer betreft. Om minder kwetsbaar te zijn, moet de politicus zijn private activiteiten kunnen blijven uitoefenen.

Een ander lid wijst erop dat een en ander uit juridisch oogpunt stof tot bezinning oplevert.

Het advies van de Raad van State over het amendement op het eerder genoemde ontwerp van wet dat wordt besproken in de Senaat lijkt de stelling van een lid te bevestigen, namelijk dat er op dit vlak een nationale wet moet worden goedgekeurd met een bijzondere meerderheid.

Het is hoe dan ook niet raadzaam om voor de leden van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad een andere regeling te treffen dan voor de andere mandatarissen. Zodanige regels met betrekking tot de bekendmaking van de mandaten zouden voor alle mandatarissen moeten gelden en niet alleen voor de leden van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad.

Een lid vindt de regeling inzake de onverenigbaarheden in het algemeen beter dan de aangifteredeling.

Hij had er eveneens aan gedacht een soortgelijk voorstel aan dat van de heer Drouart in te dienen, dat juridische sancties zou bevatten. Dergelijke strafbepalingen hebben onvermijdelijk tot gevolg dat de Raad onbevoegd is.

Hij geeft in overweging dat een werkgroep ermee wordt belast een voorstel van resolutie op te stellen in verband met de aangifte van de mandaten. Dit voorstel van resolutie zou aan het federale parlement worden gezonden.

Een lid begrijpt niet waarom er op dat vlak geen afwijkende regeling kan worden ingevoerd. De Raad heeft zich reeds van de andere assemblées onderscheiden door de voorbereidende commissies en de colloquia.

Een ander lid zegt dat hij verbaasd is over de bezwaren die de Commissie heeft geuit. Hij herinnert eraan dat de openbare mandaten bekend zijn. Ook van de private mandaten kan men kennis nemen door bijvoorbeeld de bijlagen bij het *Belgisch Staatsblad* in te kijken.

Hij vindt daarentegen dat een dergelijk voorstel met betrekking tot de aangifte van de mandaten zou moeten worden uitgebreid tot anderen dan de politieke mandatarissen, bijvoorbeeld tot de leidinggevende ambtenaren die soms zeer grote vergoedingen krijgen.

De Voorzitter stelt vast dat de suggestie van een lid om een voorstel van een aan het federale parlement te zenden resolutie op te stellen geen aangelegenheid is van de Commissie van het Reglement maar eerder van de fractieleiders.

Een lid beantwoordt de nota van een ander lid met de volgende juridische argumenten:

1° Artikel 60 van de Grondwet (oud art. 46) bepaalt dat elke Kamer haar reglement vaststelt. Dit artikel heeft tot doel

visé à garantir l'indépendance et l'autonomie des Chambres. Une disposition identique figure dans les lois spéciales en ce qui concerne les conseils régionaux.

Le mode d'exercice des attributions d'une Assemblée ne peut être réduit à l'organisation du travail, des débats et à la prise de décisions. Force est d'ailleurs de constater que les règlements de la Chambre et du Sénat traitent de la vérification des pouvoirs de leurs membres et de la discipline.

- 2° En vertu du principe d'autonomie de chaque Assemblée, le statut de ses membres relève de sa propre compétence sous réserve de ce qui est dit dans la Constitution et dans les lois spéciales. Ainsi, c'est le Bureau du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale qui fixe l'indemnité allouée aux membres du Bureau, le remboursement de certains frais et le principe d'une indemnité de départ. Le recours à un acte de type législatif conduirait à associer le Gouvernement à ces différentes décisions.
- 3° Même en réduisant la notion de mode d'exercice des attributions à l'organisation du travail, on aboutit à la même conclusion. En effet, l'indemnité de départ vise à permettre l'exercice d'un mandat politique. Il en est de même des règles relatives à la discipline. Dès lors, les notions de statut et de mode d'exercice des attributions d'une Assemblée ne sont pas des notions totalement distinctes.
- 4° Il n'est pas certain, comme le mentionne à juste titre, la note des services, que la proposition de modification du Règlement a réellement pour objet de régler un élément du statut du conseiller régional dans la mesure où elle ne modifie pas sa conception juridique, aucun effet de droit n'y étant attaché.
- 5° Cette proposition ne porte pas atteinte à la vie privée. En effet, les mandats publics et privés sont publiés au *Moniteur Belge* et appartiennent dès lors au domaine public.
- 6° Le membre estime que la référence faite à l'article 162 de la Constitution (ancien art. 108) dans la note de M. Moureaux est inopportune.

Un autre membre estime que dans le silence du constituant et du législateur spécial, l'Assemblée doit pouvoir déterminer le statut de ses membres en application du principe d'autonomie de chaque Assemblée. Déclarer cette proposition de modification du Règlement irrecevable aboutirait à limiter le pouvoir d'appréciation du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale dans d'autres domaines tels que la détermination de la portée juridique de l'immunité parlementaire.

de onafhankelijkheid en de autonomie van de Kamers te waarborgen. In de bijzondere wetten is een soortgelijke bepaling te vinden die betrekking heeft op de gewestraden.

De wijze waarop een assemblee haar bevoegdheden uitoefent kan niet worden beperkt tot de regeling van het werk, van de debatten en van de besluitvorming. Er dient overigens te worden vastgesteld dat de reglementen van de Kamer en van de Senaat handelen over het onderzoek van de geloofsbrieven van hun leden en over de tucht.

- 2° Krachtens het beginsel van de autonomie van elke assemblee, behoort het statuut van de leden tot haar eigen bevoegdheid behoudens wat wordt voorgeschreven in de Grondwet en in de bijzondere wetten. Aldus bepaalt het Bureau van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad de vergoeding die aan de leden van het Bureau wordt toegekend, de vergoeding van sommige kosten en het beginsel van een uitredingsvergoeding. Zo men van een handeling van wetgevende aard gebruik maakt, zou men de Regering bij zijn beslissingen moeten betrekken.
- 3° Zelfs als men het begrip wijze van uitoefening van de bevoegdheden beperkt tot de regeling van het werk, komt men tot dezelfde conclusie. De uitredingsvergoeding heeft immers tot doel de uitoefening van een politiek mandaat mogelijk te maken. Hetzelfde geldt voor de regels in verband met de tucht. Bijgevolg zijn de begrippen statuut en wijze van uitoefening van de bevoegdheden van een assemblee niet volkomen verschillend.
- 4° Zoals in de nota van de diensten terecht wordt gesteld is het niet zeker dat het voorstel tot wijziging van het Reglement echt tot doel heeft een onderdeel van het statuut van de leden van de gewestraad te regelen in zoverre het geen wijzigingen aanbrengt in het juridische denkbeeld, aangezien daaraan geen rechtsgevolg verbonden is.
- 5° Dit voorstel doet geen afbreuk aan de persoonlijke levenssfeer. De openbare en private mandaten worden in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt en behoren bijgevolg tot de openbare sfeer.
- 6° Het lid is van mening dat er in de nota van de heer Moureaux ten onrechte naar artikel 162 van de Grondwet (oud art. 108) wordt verwezen.

Een ander lid meent dat de assemblee het statuut van haar leden moet kunnen vaststellen met toepassing van de autonomie van elke assemblee, gelet op het feit dat de grondwetgever en de bijzondere wetgever hierover niets voorschrijven. Door dit voorstel tot wijziging van het Reglement niet-ontvankelijk te verklaren, zou men de beoordelingsbevoegdheid van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad beperken op andere terreinen, zoals de vaststelling van de juridische strekking van de parlementaire onschendbaarheid.

Un membre se demande s'il n'appartient pas au Président de décider seul de la recevabilité d'une proposition.

Le Président lui répond que dans d'autres cas, une commission s'est déjà posée la question de la recevabilité d'une proposition.

Un autre membre estime d'abord que cette matière doit être réglée par le législateur national. Il considère ensuite inopportun de publier la liste des activités professionnelles avec mention de l'employeur et de la rémunération; d'abord parce que ces données relèvent de la vie privée, ensuite parce que le statut du conseiller régional ne justifie pas des dispositions sévères relatives au cumul.

Le membre souligne enfin qu'il est favorable à une plus grande transparence dans la mesure où celle-ci vaut pour tous ceux qui sont détenteurs de l'autorité.

Pour un autre membre, le Conseil ne doit pas s'autocensurer et limiter son pouvoir de décision.

Un membre invoque l'article 60 de la Constitution (ancien art. 46) qui définit le Règlement comme le mode selon lequel chaque Chambre exerce ses attributions. Selon la doctrine, il s'agit donc des règles régissant les méthodes de travail. Le statut du Conseiller est réglé quant à lui par la loi spéciale.

Tout en étant partisan d'une certaine autonomie, l'intervenant se demande si par voie de modification réglementaire, on peut régler ce que la loi spéciale ne règle pas.

Un membre est favorable à la recevabilité de cette proposition mais partage les arguments de fond invoqués par un autre membre.

Le Président se demande si dans le cadre de l'examen de la recevabilité on ne doit pas tenir compte du contenu de la proposition qui règle notamment la publication des rémunérations.

Un membre estime qu'il est difficile de dire que la proposition n'est recevable que partiellement.

La Commission décide par 5 voix et 4 abstentions que la proposition est recevable.

Un membre rappelle que cette proposition vise à assurer une plus grande transparence de la vie politique. La nécessité d'une telle transparence s'est confirmée lors des élections du 24 novembre 1991.

Sa proposition recueillerait-elle un plus grand consensus dans la mesure où il supprimerait la publication des rémunérations?

Een lid vraagt zich af of het niet alleen de Voorzitter toekomt over de ontvankelijkheid van een voorstel te beslissen.

De Voorzitter antwoordt hem dat het in andere gevallen reeds is voorgevallen dat een commissie zich over het vraagstuk van de ontvankelijkheid van een voorstel heeft gebogen.

Een ander lid is in de eerste plaats van oordeel dat deze aangelegenheid door de nationale wetgever moet worden geregeld. Hij vindt het vervolgens niet raadzaam dat de lijst van de beroepsactiviteiten bekend wordt gemaakt en dat daarin de werkgever en de bezoldiging worden vermeld. In de eerste plaats behoren deze gegevens tot de persoonlijke levenssfeer en vervolgens wettigt het statuut van het lid van de gewestraad geen strengere cumulatieregeling.

Het lid wijst er tenslotte op dat hij voorstander is van een grotere doorzichtigheid in zoverre deze geldt voor alle gezagsdragers.

De Raad behoeft volgens een ander lid niet aan zelfcensuur te doen en moet zijn beslissingsbevoegdheid niet beperken.

Een lid beroept zich op artikel 60 van de Grondwet (oud art. 108) dat het Reglement omschrijft als de wijze waarop elke Kamer haar bevoegdheden uitoefent. Volgens de rechtsleer gaat het hier dus om regels voor de werkwijze. Het statuut van het raadslid wordt bij de bijzondere wet geregeld.

Spreeker, die weliswaar voorstander is van enige autonomie, vraagt zich af of men datgene waarvoor de bijzondere wet geen regeling treft kan regelen bij wege van een reglementswijziging.

Een lid is er voorstander van dat dit voorstel ontvankelijk wordt verklaard maar is het eens met de fundamentele argumenten die een ander lid heeft aangevoerd.

De Voorzitter vraagt zich af of er bij het onderzoek van de ontvankelijkheid geen rekening moet worden gehouden met de inhoud van het voorstel dat onder meer de bekendmaking van de bezoldigingen regelt.

Een lid is van mening dat moeilijk kan worden gezegd dat het voorstel slechts ten dele ontvankelijk is.

De Commissie beslist met 5 stemmen, bij 4 onthoudingen dat het voorstel ontvankelijk is.

Een lid herinnert eraan dat met dit voorstel wordt gestreefd naar een grotere doorzichtigheid van het politieke leven. Dat een dergelijke doorzichtigheid noodzakelijk is, is gebleken naar aanleiding van de verkiezingen van 24 november 1991.

Zouden meer leden hun instemming betuigen met zijn voorstel indien daarin geen sprake zou zijn van het bekendmaken van de bezoldigingen?

Un autre membre s'oppose à la publication des rémunérations qui pour certaines professions peut d'ailleurs entrer en conflit avec les règles déontologiques.

D'autres membres estiment que la notion de rémunération brute n'a pas la même signification dans le secteur privé et dans le secteur public. Les comparaisons risquent ainsi d'être faussées.

Le Président constate que la Commission estime difficile de s'inscrire dans le cadre d'une proposition précédée de développements qui font l'objet de sérieuses critiques.

Un membre rappelle que les développements ne font pas l'objet d'un vote. En séance plénière, chacun pourra motiver son vote. Dans un esprit d'ouverture, il propose d'amender sa proposition sans renier ses objectifs initiaux.

Un membre estime qu'en supprimant le mot "rémunération" dans la proposition, tous les problèmes ne sont pas résolus. Il faut éviter que dans l'opinion publique il y ait amalgame entre mandat rémunéré et mandat non rémunéré.

Un membre fait les deux objections suivantes:

1° si l'on amende la proposition, les développements restent acquis. Il serait dès lors plutôt souhaitable de déposer une nouvelle proposition;

2° si l'on abandonne l'idée de publier les rémunérations, il faut revoir la liste de mandats telle qu'elle figure à l'article 7bis de la proposition. Il conviendrait de s'inspirer de l'article 2 du projet de loi en discussion au Sénat.

*
* *

C. Examen de la proposition n° A-281/1

1. Opportunité d'un examen de cette proposition de règlement

Un membre signale qu'il a déposé une nouvelle proposition de modification du Règlement (n° A-281/1) pour tenir compte des objections formulées par plusieurs membres de la Commission du Règlement, relative à sa proposition n° A-101/1. Dans ce nouveau texte, il supprime la publication des rémunérations. A la Chambre des représentants, un groupe de travail relatif au statut du parlementaire a été constitué. Parmi les propositions de ce groupe de travail figurent une déclaration du patrimoine et la publication de la liste des mandats rémunérés et gratuits. Cependant, aucun texte précis n'a encore été adopté. Il n'est dès lors pas possible d'en tenir compte mais pourquoi ne pas être pionnier en la matière ?

Een ander lid kant zich tegen de bekendmaking van de bezoldigingen omdat dit voor sommige beroepen overigens kan indruisen tegen de ethische regels.

Andere leden menen dat het begrip bruto-bezoldiging in de privé-sector niet dezelfde betekenis heeft als in de overheidssector. Vergelijkingen kunnen aldus een vertekend beeld geven.

De Voorzitter stelt vast dat de Commissie het moeilijk heeft met een voorstel dat voorafgegaan wordt door een toelichting waarop scherpe kritiek wordt geleverd.

Een lid herinnert eraan dat er over de toelichting niet wordt gestemd. Tijdens de plenaire vergadering zal iedereen zijn stem kunnen motiveren. Als blijk van openheid stelt hij voor zijn voorstel te amenderen zonder zijn oorspronkelijke doelstellingen te verloochenen.

Een lid meent dat alle problemen niet opgelost zijn indien men het woord "bezoldiging" in het voorstel laat vervallen. Er moet worden vermeden dat een bezoldigd mandaat in de publieke opinie over dezelfde kam wordt geschoren als een onbezoldigd mandaat.

Een lid formuleert de twee volgende bezwaren:

1° indien men het voorstel amendeert blijft de toelichting ongewijzigd. Het zou bijgevolg beter zijn een nieuw voorstel in te dienen;

2° indien men ervan afziet de bezoldigingen bekend te maken, moet de lijst van mandaten welke vermeld is in artikel 7bis van het voorstel worden herzien. Artikel 2 van het wetsontwerp dat in de Senaat wordt besproken zou model moeten staan.

*
* *

C. Bespreking van het voorstel nr. A-281/1

1. Opportuniteit van een onderzoek van dit voorstel van reglement

Een lid meldt dat hij een nieuw voorstel tot wijziging van het Reglement (nr. A-281/1) heeft ingediend ten einde rekening te houden met de bezwaren die een aantal leden van de Commissie voor het Reglement hebben geformuleerd in verband met zijn voorstel nr. A-101/1. In deze nieuwe tekst heeft hij de bekendmaking van de bezoldigingen laten vervallen. In de Kamer van Volksvertegenwoordigers is een werkgroep in het leven geroepen die zich bezig houdt met het statuut van het parlementslid. De aangifte van het vermogen en de bekendmaking van de lijst van bezoldigde en onbezoldigde mandaten behoren tot de voorstellen. Er is echter nog geen enkele precieze tekst goedgekeurd. Het is bijgevolg niet mogelijk hiermee rekening te houden. Waarom echter geen baanbrekend werk verrichten op dit gebied?

Un membre propose de reporter la discussion de cette proposition jusqu'à l'adoption d'un texte au niveau fédéral. Cette attitude se justifie d'autant plus que le constituant a manifesté sa volonté de voir uniformiser le statut des parlementaires des diverses Assemblées. En outre, si le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale adopte la première un texte, celui-ci ne sera certainement pas repris par les Chambres fédérales.

Un autre membre ne partage pas ce point de vue. Le Conseil régional ne doit pas attendre l'aboutissement de la réflexion au niveau fédéral. Il n'est pas une assemblée subordonnée aux autres assemblées. Pourquoi ne pas envisager de créer un groupe de contact avec les représentants des diverses assemblées ?

Un membre estime que dans un système fédéral, toute assemblée est indépendante. Il n'est d'ailleurs pas possible d'adopter un texte uniforme eu égard à la spécificité institutionnelle de chaque collectivité. Ainsi, à l'avenir, dans la Région bruxelloise aucun conseiller régional ne cumulera son mandat avec celui de conseiller provincial. Le vote d'un texte par les assemblées fédérales risque de prendre du temps, étant donné qu'une révision globale du statut du parlementaire est en cours.

Un membre estime qu'il est moins urgent d'adopter ce texte au sein du Conseil régional que dans d'autres assemblées. La Chambre joue un rôle pilote en la matière. C'est pour cette raison que le Sénat et le CCF n'ont pas encore pris d'initiative. Il est préférable de s'inscrire dans un cadre général.

Un membre ne s'oppose pas à l'adoption d'une disposition qu'il faudra éventuellement revoir après l'adoption d'un texte au niveau fédéral.

Un autre membre fait observer que la proposition de modification du Règlement de M. Drouart s'inscrit dans le même esprit que les propositions émanant du groupe de travail de la Chambre des représentants.

Un autre membre rappelle que son groupe a déjà depuis longtemps déposé des propositions à la Chambre et au Sénat relatives à la publication des mandats.

2. Examen du texte de la proposition

L'auteur de la proposition propose de préciser si les mandats sont rémunérés ou non. Beaucoup de mandats sont en effet exercés à titre gratuit, par militantisme.

Un autre membre estime en revanche que la liste ne doit mentionner que les mandats rémunérés. Il suggère dès lors de modifier l'alinéa 2 du point 1 du 7bis de la manière suivante:

Een lid stelt voor de bespreking van dit voorstel uit te stellen tot er op federaal vlak een tekst is goedgekeurd. Deze houding is des te meer gerechtvaardigd daar de grondwetgever uiting gegeven heeft aan zijn wil om het statuut van de leden van de verschillende assemblys eenvormig te maken. Mocht de Brusselse Hoofdstedelijke Raad als eerste een tekst goedkeuren, dan zou deze beslist niet worden overgenomen door het federale parlement.

Een ander lid deelt dit standpunt niet. De Hoofdstedelijke Raad hoeft niet te wachten tot de beraadslaging op federaal vlak resultaten heeft opgeleverd. De Raad is niet ondergeschikt aan de andere assemblys. Waarom wordt niet overwogen een contactgroep op te richten die met de vertegenwoordigers van de verschillende assemblys overleg pleegt?

Een lid is van oordeel dat elke assembly in een federaal staatsbestel onafhankelijk is. Gelet op de eigen institutionele aard van elke rechtsgemeenschap is het overigens niet mogelijk een eenvormige tekst goed te keuren. Aldus zal in de toekomst geen enkel gewestelijk raadslid in het Brusselse Gewest zijn mandaat nog cumuleren met dat van provincieraadslid. Het kan nog een tijd duren vooraleer het federale parlement een tekst heeft goedgekeurd daar het statuut van de parlementsleden thans in zijn geheel wordt herzien.

Een lid meent dat de goedkeuring van deze tekst minder dringend is voor de Hoofdstedelijke Raad dan voor andere raden. De Kamer speelt op dit vlak een experimentele rol. Om die reden hebben de Senaat en de CCF nog geen initiatief genomen. Het is beter aan te sluiten bij een algemene regeling.

Een lid kant zich niet tegen de goedkeuring van een bepaling die eventueel na de goedkeuring van een tekst op federaal niveau moet worden gewijzigd.

Een ander lid merkt op dat het voorstel tot wijziging van het Reglement van de heer Drouart in dezelfde lijn ligt als de voorstellen van de werkgroep van de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Een ander lid herinnert eraan dat zijn fractie bij de Kamer en bij de Senaat reeds lang voorstellen heeft ingediend welke betrekking hebben op de bekendmaking van de mandaten.

2. Onderzoek van de tekst van het voorstel

De indiener van het voorstel stelt voor te preciseren dat het om al dan niet bezoldigde mandaten gaat. Heel wat mandaten worden immers kosteloos uitgeoefend, uit hoofde van activiteiten binnen een partij.

Een ander lid meent daarentegen dat in de lijst alleen de bezoldigde mandaten behoren te worden vermeld. Hij stelt derhalve voor om het tweede lid van punt 1 van 7bis als volgt te wijzigen:

"Doivent figurer dans cette liste pour autant qu'ils donnent lieu à la perception d'honoraires, de traitement, d'indemnités, de jetons de présence ou de remboursement de frais...".

Un membre considère que la liste des mandats non-rémunérés peut constituer une information importante sur le plan de l'influence et des intérêts que l'on représente.

Un autre membre répond qu'il ne s'agit pas de l'objectif de la proposition qui vise à faire apparaître les enrichissements éventuels liés aux activités politiques.

Un autre membre estime que les mandats non-rémunérés constituent une donnée intéressante pour l'opinion publique eu égard au fait que celui qui exerce plusieurs mandats même non-rémunérés peut difficilement les exercer tous de manière efficace. En outre, l'influence d'une personne peut être déterminée par sa présence dans toute une série d'organisations.

Un membre fait valoir que la mention des mandats non-rémunérés risque dans certains cas de porter atteinte à la vie privée. Doit-on ainsi y faire figurer son appartenance à des associations comme par exemple l'opus dei ou la franc-maçonnerie ?

Un membre propose que la proposition de règlement se limite à imposer le dépôt d'une liste des mandats rémunérés avec faculté pour ceux qui le souhaitent de mentionner également les mandats non-rémunérés.

Un autre membre rappelle que les mandats non-rémunérés figurent dans le guide officiel. Chacun est alors libre de mentionner les mandats qu'il souhaite y voir figurer.

Premier alinéa

Un membre propose de supprimer les termes "ou ont exercé au cours de l'année qui précède". En effet, un conseiller peut démissionner d'une série de mandats au moment de sa prestation de serment. Pourquoi dès lors faire mention de ces mandats alors que le but de la proposition est de démontrer le lien entre la politique et l'argent.

La Commission partage ce point de vue. Par contre au point 2° qui traite de l'obligation de redéposer la liste au début de chaque session ces termes doivent être maintenus.

Alinéa 2

Le Président rappelle la proposition d'un membre selon lequel le point 1°, première phrase, devrait être rédigé de la manière suivante:

"In die lijst moeten worden vermeld voor zover zij aanleiding geven tot de uitbetaling van een honorarium, een wedde, vergoedingen, presentiegeld of een onkostenvergoeding...".

Een lid meent dat de lijst van de onbezoldigde mandaten een belangrijke bron van informatie kan zijn inzake beïnvloeding en de belangen die men vertegenwoordigt.

Een ander lid antwoordt dat het niet gaat om het doel van het voorstel dat ertoe strekt de eventuele verrijkingen in het kader van politieke activiteiten aan het licht te brengen.

Een ander lid meent dat de onbezoldigde mandaten een interessant gegeven zijn voor de publieke opinie gelet op het feit dat degene die een aantal mandaten, waaronder zelfs onbezoldigde, uitoefent, die niet allemaal even doelmatig kan uitoefenen. Bovendien kan de invloed van een persoon worden vastgesteld aan de hand van zijn aanwezigheid in een aantal organisaties.

Een lid doet gelden dat het vermelden van sommige onbezoldigde mandaten in sommige gevallen de persoonlijke levenssfeer kan schaden. Moet men daarin aldus vermelden dat men lid is van verenigingen zoals bijvoorbeeld opus dei of van een loge.

Een lid stelt voor dat het voorstel van reglement er zich toe bepaalt de verplichting op te leggen om een lijst van de bezoldigde mandaten in te dienen met de mogelijkheid voor degenen die het wensen om eveneens de onbezoldigde mandaten te vermelden.

Een ander lid herinnert eraan dat de onbezoldigde mandaten in het officieel handboek vermeld staan. Het staat iedereen dan ook vrij daarin de mandaten te vermelden die hij wenst te vermelden.

Eerste lid

Een lid stelt voor de woorden "of hebben uitgeoefend in de loop van het voorgaande jaar" te laten vervallen. Een raadslid kan immers op het ogenblik dat hij de eed aflegt ontslag nemen uit een aantal mandaten. Waarom moeten deze mandaten nog worden vermeld terwijl het doel van het voorstel erin bestaat het verband te leggen tussen de politiek en het geld.

De Commissie deelt dit standpunt. In punt 2°, waarin wordt gesteld dat deze lijst opnieuw moet worden ingediend bij het begin van elke zitting, moeten die woorden daarentegen worden behouden.

Tweede lid

De Voorzitter herinnert aan het voorstel van een lid volgens hetwelk punt 1°, eerste zin, als volgt zou moeten worden geredigeerd:

"Doivent figurer dans cette liste pour autant qu'ils donnent lieu à la perception d'honoraires, traitements, indemnités, jetons de présence ou de remboursement de frais".

Un membre se demande si la disposition d'un secrétariat relève de cette énumération.

Il lui est répondu par la négative. On ne vise que les sommes réellement encaissées par l'exercice d'un mandat.

Un membre souligne d'ailleurs que les avantages en nature sont difficilement évaluables.

Un autre membre rappelle toutefois que dans plusieurs associations des jetons de présence fictifs sont donnés sous forme de remboursement de frais.

La Commission décide de ne pas retenir les termes "remboursement de frais".

La modification proposée au point 1°, première phrase, est adoptée.

- Au premier tiret les mots "conseiller provincial" sont supprimés.

Sur proposition d'un membre, les termes "membre ou président d'un conseil de l'aide sociale" sont ajoutés.

- Le deuxième tiret est modifié de la manière suivante:

"Qualité de membre d'une assemblée législative".

- Au troisième tiret, un membre propose de supprimer les termes "officiel et subventionné". En effet, dans l'enseignement officiel il existe également un enseignement subventionné.

- Au quatrième tiret, un membre propose d'ajouter "s'il échet" à la suite des termes "des autres activités professionnelles avec mention de l'employeur", pour viser également les activités d'indépendant.

- Au cinquième tiret, un membre se demande si l'enseignement doit à nouveau y être visé alors qu'il l'est déjà au troisième tiret.

Un autre membre répond que l'on peut être membre d'un pouvoir organisateur sans être enseignant.

- Au septième tiret, les termes "d'un organisme d'intérêt public auquel s'applique la loi du 16 mars 1954 relative au contrôle de certains organismes d'intérêt public ou d'une institution d'épargne ou de crédit de statut public qui n'est pas visée par cette loi" sont remplacés par les termes "d'une entreprise ou d'un organisme d'intérêt public". Il y a en effet des organismes d'intérêt public non soumis à la loi du 16 mars 1954; il convient de viser également les entreprises publiques autonomes telles que la SNCB ou BELGACOM.

"In die lijst moeten worden vermeld voor zover zij aanleiding geven tot de uitbetaling van een honorarium, een wedde, vergoedingen, presentiegeld of een onkostenvergoeding".

Een lid vraagt zich af of het houden van een secretariaat in deze opsomming thuis hoort.

Hij krijgt als antwoord dat dit niet het geval is. Bedoeld worden alleen de bedragen die men werkelijk ontvangt voor de uitoefening van een mandaat.

Een lid wijst er voorts op dat de voordelen in natura moeilijk te schatten zijn.

Een ander lid herinnert er evenwel aan dat er in een aantal verenigingen fictief presentiegeld wordt gegeven in de vorm van onkostenvergoedingen.

De Commissie beslist het woord "onkostenvergoeding" niet in aanmerking te nemen.

De wijziging voorgesteld in punt 1°, eerste zin, wordt aangenomen.

- Bij het eerste streepje vervalt het woord "provincieraadslid".

Op voorstel van een lid worden de woorden "lid of voorzitter van een raad voor maatschappelijk welzijn" toegevoegd.

- Het tweede streepje wordt als volgt gewijzigd :

"Hoedanigheid van lid van een wetgevende vergadering".

- Een lid stelt voor om bij het derde streepje de woorden "officiële en gesubsidieerde" te laten vervallen. In het officieel onderwijs bestaat er ook een gesubsidieerd onderwijs.

- Een lid stelt voor om bij het vierde streepje de woorden "in voorkomend geval" in te voegen tussen "met" en "vermelding" om eveneens te verwijzen naar de zelfstandige activiteiten.

- Een lid vraagt zich af of er bij het vijfde streepje opnieuw melding moet worden gemaakt van het onderwijs, terwijl dat reeds het geval is bij het derde streepje.

Een lid antwoordt dat men lid kan zijn van een organiserende macht zonder leerkracht te zijn.

- Bij het zevende streepje worden de woorden "van een instelling van openbaar nut waarop de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut van toepassing is of van een openbare spaar- of kredietinstelling waarop deze wet niet van toepassing is" vervangen door "een bedrijf of een instelling van openbaar nut". Er zijn immers instellingen van openbaar nut die niet onder de toepassing van de wet van 16 maart 1954 vallen. Er moet ook worden verwezen naar de autonome overheidsbedrijven zoals de NMBS of BELGACOM.

Un membre souligne la brièveté du délai de 10 jours après l'ouverture de la session pour la remise de la liste. Un conseiller peut être en mission à l'étranger à ce moment. Ne faudrait-il pas allonger le délai jusqu'à 30 jours ?

La Commission ne retient pas cette suggestion.

Pour éviter la bureaucratie, un membre propose qu'à l'ouverture de chaque session les conseillers fassent uniquement part des modifications intervenues dans la liste. Le point 2 est modifié dans ce sens.

La proposition de règlement est complétée par une disposition transitoire afin que pour la session ordinaire 1994-1995 une liste complète des mandats, activités professionnelles et fonctions soit déposée.

Point 3

Un membre estime qu'il faut compléter ce point afin que la liste des membres qui n'ont pas satisfait à l'obligation mentionnée au point 1 soit également publiée au compte rendu analytique.

La Commission marque son accord sur cette proposition.

*
* *

L'auteur de la proposition introduit un amendement visant à supprimer les articles 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 de sa proposition.

La proposition amendée est adoptée à l'unanimité des 10 membres présents.

Le rapport est approuvé à l'unanimité des 9 membres présents.

Les Rapporteurs,

Jean DEMANNEZ
Michiel VANDENBUSSCHE

Le Président,

Edouard POULLET

Een lid wijst erop dat de termijn van 10 dagen na de opening van de zitting welke is toegemeten om de lijst over te zenden kort is. Een raadslid kan op dat ogenblik op dienstreis zijn in het buitenland. Moet de termijn niet worden verlengd tot 30 dagen? De commissie neemt dit voorstel niet in aanmerking.

Om teveel rompslomp te voorkomen stelt een lid voor dat de raadsleden bij de opening van elke zitting alleen kennis geven van de wijzigingen in de lijst. Punt 2 wordt in die zin gewijzigd.

Het voorstel van reglement wordt aangevuld met een overgangsbepaling om ervoor te zorgen dat er voor de gewone zitting 1994-1995 een volledige lijst van de mandaten, beroepsactiviteiten en ambten wordt ingediend.

Punt 3

Een lid oordeelt dat dit punt zo moet worden aangevuld dat de lijst van de leden die niet aan de in punt 1 gestelde verplichting hebben voldaan eveneens in het Beknopt Verslag bekend wordt gemaakt.

De Commissie gaat akkoord met dit voorstel.

*
* *

De indiener van het voorstel dient een amendement in om de artikelen 2, 3, 4, 5, 6, 7 en 8 van zijn voorstel te laten vervallen.

Het geamendeerde voorstel wordt bij eenparigheid van de 10 aanwezige leden aangenomen.

Het verslag wordt met eenparigheid van de 9 aanwezige leden goedgekeurd.

De Rapporteurs,

Jean DEMANNEZ
Michiel VANDENBUSSCHE

De Voorzitter,

Edouard POULLET

PROPOSITION DE MODIFICATION**du Règlement du Conseil
de la Région de Bruxelles-Capitale****TEXTE ADOPTE PAR
LA COMMISSION***Article unique*

A l'article 8, un point *7bis* (nouveau) est inséré, libellé comme suit:

«*7bis* 1°. Au moment de leur prestation de serment, ils remettent au président du Conseil la liste des charges, activités professionnelles et fonctions qu'ils exercent.

Doivent figurer dans cette liste pour autant qu'ils donnent lieu à la perception d'honoraires, de traitements, d'indemnités ou de jetons de présence:

- les mandats de conseiller communal, d'échevin, de bourgmestre, de membre ou de président d'un conseil de l'aide sociale;
- la qualité de membre d'assemblée législative;
- les charges assumées dans les administrations publiques de l'Etat, des Communautés, des Régions, des provinces et des communes, ainsi que dans les administrations publiques qui en dépendent et dans l'enseignement;
- les autres activités professionnelles, avec mention de l'employeur, s'il échet;
- les fonctions d'administrateur ou de commissaire exercées dans une société de droit belge ou étrangère poursuivant ou non un but lucratif;
- les fonctions de membre d'un organe de direction au sein d'une association mutualiste, d'une association de défense d'intérêts syndicaux ou professionnels ou d'une association qui organise un enseignement supérieur subventionné par des pouvoirs publics.
- les fonctions d'administrateur, d'administrateur-délégué, de directeur ou de commissaire d'une société intercommunale pure ou mixte, d'une entreprise publique ou d'un organisme d'intérêt public.
- les mandats et charges qui leur ont été confiés par des administrations publiques au sein d'organismes publics ou privés de droit belge ou international.

VOORSTEL TOT WIJZIGING**van het Reglement van de
Brusselse Hoofdstedelijke Raad****TEKST AANGENOMEN
DOOR DE COMMISSIE***Enig artikel*

In artikel 8 wordt een punt *7bis* (nieuw) ingevoegd, luidend:

«*7bis* 1°. Bij hun eedaflegging overhandigen zij de voorzitter van de Raad de lijst van de opdrachten, beroepsbezigdheden en ambten die zij uitoefenen.

In die lijst moeten worden vermeld voor zover zij aanleiding geven tot de betaling van een honorarium, een wedde, een vergoeding of presentiegeld:

- de mandaten van gemeenteraadslid, schepen, burgemeester, lid of voorzitter van een raad voor maatschappelijk welzijn;
- de hoedanigheid van lid van een wetgevende vergadering;
- de opdrachten vervuld in de overheidsbesturen van het Rijk, de Gemeenschappen, de Gewesten, de provincies en de gemeenten, alsmede bij de overheidsbesturen die eronder ressorteren en in het onderwijs;
- de overige beroepsbezigdheden met in voorkomend geval vermelding van de werkgever;
- de functies van bestuurder of van commissaris in een vennootschap naar Belgisch of buitenlands recht met of zonder winstgevend doel;
- de functies van lid van een directieorgaan van een mutualiteitsvereniging, van een vakvereniging of beroepsvereniging of van een vereniging die hoger onderwijs organiseert dat door de overheid wordt gesubsidieerd;
- de functies van bestuurder, gedelegeerd bestuurder, directeur of commissaris van een zuivere of gemengde intercommunale maatschappij, van een bedrijf of instelling van openbaar nut;
- de mandaten en opdrachten die hun zijn opgedragen door overheidsbesturen binnen openbare of private instellingen naar Belgisch of internationaal recht.

2° Chaque année, dans les 10 jours qui suivent l'ouverture de la session ordinaire du Conseil, les membres du Conseil transmettent les modifications à la liste visée au 1° relative aux charges, activités professionnelles et fonctions qu'ils ont exercées au cours de l'année précédente.

3° Au plus tard un mois après avoir été soumises au Président du Conseil, les listes visées au 1° ainsi que le nom des membres qui n'ont pas satisfait au présent du 1° sont publiés dans le compte rendu analytique du Conseil.»

Disposition transitoire

Pour la session ordinaire 1994-1995, les membres du Conseil remettent la liste visée au 1° relative aux charges, activités professionnelles et fonctions qu'ils ont exercées au cours de l'année précédente.

Les points 1 et 3 sont d'application.

2° Ieder jaar bezorgen de leden van de Raad binnen 10 dagen na de opening van de gewone zitting van de Raad, de wijzigingen in de 1° bedoelde lijst van de opdrachten, beroepsbezigheden en ambten die zij in de loop van het vorige jaar hebben uitgeoefend.

3° De in 1° bedoelde lijsten en de namen van de leden die niet hebben voldaan aan punt 1° worden uiterlijk een maand nadat zij aan de Voorzitter van de Raad zijn overhandigd, in het beknopt verslag van de Raad bekendgemaakt.»

Overgangsbepaling

Voor de gewone zitting 1994-1995 bezorgen de leden van de Raad de in punt 1° bedoelde lijst van de opdrachten, beroepsbezigheden en ambten die zij in de loop van het voorgaande jaar hebben uitgeoefend.

De punten 1 en 3 zijn van toepassing.

ANNEXE 1

NOTE DES SERVICES SUR LA PROPOSITION
DE MODIFICATION DU REGLEMENT déposée par M. DROUART

La proposition de M. Drouart vise à assurer la publicité des charges, activités professionnelles et fonctions exercées par les conseillers.

La question se pose de savoir si l'objet de cette proposition peut être réglé par voie réglementaire ou doit l'être par le biais d'une loi à majorité spéciale.

Pour justifier la nécessité d'une loi à majorité spéciale, on pourrait invoquer le fait que cette proposition règle un élément du statut du conseiller régional et que seul le législateur à majorité spéciale est compétent en la matière. Telle semble être la position du Conseil d'Etat (1), qui dans un avis sur un projet de loi (2) visant à renforcer l'éthique parlementaire par la publication annuelle de la liste des mandats, fonctions ou professions exercés en Belgique ou à l'étranger par les Ministres, les membres du Parlement national et du Conseil de la Communauté germanophone, les députés permanents, les bourgmestres, les échevins et les présidents des centres publics d'aide sociale, affirme que "la loi en projet règle un élément du statut de certains mandataires politiques. En ce qui concerne les membres du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, ce statut ne peut être réglé que par le législateur statuant à la majorité spéciale" (3).

Cet argument ne paraît cependant pas décisif. En exécution de l'article 39 (ancien art. 107^{quater}) de la Constitution, le législateur spécial doit fixer les principes de base ou les éléments fondamentaux du statut du conseiller, à savoir les conditions d'éligibilité et d'incompatibilité, la durée du mandat, le principe d'une indemnité, le régime de pension, l'irresponsabilité. Il ne doit pas pour autant régler tous les éléments de ce statut.

Dans le cadre de son pouvoir d'auto-organisation (4) et en vue d'assurer un bon exercice du mandat de ses membres, le Conseil peut compléter le statut des conseillers à la condition de ne porter atteinte ni aux dispositions de statut qui figurent dans la loi spéciale ni à d'autres dispositions constitutionnelles et légales.

Force est d'ailleurs de constater que certains droits et obligations du conseiller régional sont déjà déterminés soit par le Règlement soit par décision du Bureau. Ainsi des dispositions relatives à la discipline figurent aux articles 62 à 64 du Règlement (cas du membre qui trouble l'ordre ou qui se rend coupable de voies de fait). Des sanctions sont prévues.

(1) L'avis du Conseil d'Etat peut être également interprété d'une autre manière: dans la mesure où cet élément du statut est réglé par une loi (notamment parce qu'il prévoit une publication au Moniteur belge), pour les conseillers régionaux bruxellois, il doit l'être par une loi spéciale.

(2) Il s'agissait initialement d'une proposition de loi de MM. du Monceau et Tilquin qui a été adoptée par la Chambre des Représentants.

(3) Document parlementaire Sénat n° 761-2 (1988-1989) p. 4

(4) Le règlement d'une Assemblée peut imposer des obligations aux membres d'une Assemblée mais pas à des tiers. Dans d'autres pays, RFA, GB, l'obligation de publier la liste des mandats a été imposée par le biais du Règlement de l'Assemblée.

BIJLAGE 1

NOTA VAN DE DIENSTEN OVER HET VOORSTEL TOT WIJZIGING
VAN HET REGLEMENT ingediend door de heer DROUART

Het voorstel van de heer DROUART beoogt de bekendmaking van de ambten, beroepsactiviteiten en functies uitgeoefend door de raadsleden.

De vraag die zich opdringt is of het onderwerp van dit voorstel door het reglement of door een wet met bijzondere meerderheid moet worden geregeld.

Om de nood aan een wet met bijzondere meerderheid te motiveren zou men kunnen aanhalen dat dit voorstel een element van het statuut van het gewestelijk raadslid regelt en dat enkel de wetgever met bijzondere meerderheid bevoegd is ter zake. Dit schijnt het standpunt van de Raad van State (1) te zijn die in een advies over een ontwerp van wet (2) tot versterking van de parlementaire ethiek door de jaarlijkse bekendmaking van de lijst van de mandaten, ambten of beroepen in België of in het buitenland uitgeoefend door de Ministers, de leden van het nationale Parlement en van de Raad voor de Duitstalige Gemeenschap, de bestendig afgevaardigden, de burgemeesters, de schepenen en de voorzitters van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, bevestigt dat "de ontworpen wet treft een regeling voor een onderdeel van het statuut van bepaalde politieke mandatarissen". Wat de leden van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad betreft, kan dat statuut alleen worden geregeld door de wetgever die bij bijzondere meerderheid beslist" (3).

Dit lijkt geen afdoend argument te zijn. In uitvoering van het artikel 39 van de Grondwet (oud art. 107^{quater}), moet de bijzondere wetgever de basisprincipes of de fundamentele elementen van het statuut van raadslid bepalen, namelijk de verkiesbaarheidsvoorwaarden en de onverenigbaarheden, de duur van het mandaat, het principe van een vergoeding, het pensioenstelsel, de onverantwoordelijkheid. Maar hij moet echter niet alle elementen van het statuut regelen.

In het raam van zijn bevoegdheid zijn eigen werking te regelen (4) en om zijn leden toe te laten hun mandaat goed uit te oefenen, mag de Raad het statuut van de raadsleden vervolledigen op voorwaarde dat er geen afbreuk wordt gedaan noch aan de bepalingen van het statuut die in de bijzondere wet zijn opgenomen noch aan de andere grondwettelijke en wettelijke bepalingen.

Er moet trouwens worden vastgesteld dat bepaalde rechten en plichten van het gewestelijk raadslid reeds bepaald zijn, ofwel door het Reglement ofwel door een beslissing van het Bureau. Aldus staan er in de artikelen 62 tot 64 van het Reglement tuchtbepalingen (het geval van een lid dat de orde verstoort of zich schuldig maakt aan geweldadigheden). Er werden ook sancties bepaald.

(1) Het advies van de Raad van State kan eveneens op een andere manier worden geïnterpreteerd, in de mate dat dit element van het statuut geregeld wordt door een wet (ondermeer omdat er in de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* is voorzien), moet dit voor de Brusselse gewestelijke raadsleden door een bijzondere wet gebeuren.

(2) Oorspronkelijk ging het over een wetsvoorstel van de heer du MONCEAU en van de heer TILQUIN dat in de Kamer van Volksvertegenwoordigers werd aangenomen.

(3) Parlementair Stuk Senaat nr 761-2 (1988-1989) blz.4.

(4) Het reglement van een Vergadering kan verplichtingen opleggen aan de leden van een Vergadering maar niet aan derden. In andere landen BRD, GB, werd de verplichting de lijst met mandaten bekend te maken opgelegd door het Reglement van de Vergadering.

De même l'octroi d'une indemnité de départ en cas de non-réélection d'un conseiller régional a été prévu par décision du Bureau.

En l'espèce, la proposition vise à imposer aux conseillers de remettre au Président la liste des charges, activités professionnelles et fonctions qu'ils exercent ainsi que le montant des rémunérations brutes, jetons de présence ou dividendes correspondants. Cette liste est uniquement publiée dans un document de l'Assemblée, à savoir le compte rendu analytique.

Telle qu'elle est formulée, cette proposition ne porte atteinte ni aux éléments du statut du conseiller régional prévus dans une loi spéciale relative aux institutions bruxelloises ni à d'autres dispositions constitutionnelles et légales.

On peut d'ailleurs se demander si elle a réellement pour objet de régler un élément du statut du conseiller régional dans la mesure où elle ne modifie pas sa condition juridique, aucun effet de droit n'y étant attaché.

En vue notamment d'assurer un meilleur fonctionnement du Conseil, elle prescrit uniquement un devoir d'information qui ne fait l'objet d'aucune sanction.

A propos de l'avis précité du Conseil d'Etat, il ne faut pas perdre de vue également qu'il concernait un amendement à un projet de loi dont l'objet ne se limite pas aux mandats détenus par les membres des Chambres législatives, ce qui explique le recours au législateur national.

Par conséquent, on peut conclure que l'objet de la proposition peut être réglé par le biais d'une disposition réglementaire.

Wanneer een gewestelijk raadslid niet is herverkozen, wordt hem door beslissing van het Bureau een vertrekvergoeding toegekend.

In casu beoogt het voorstel de raadsleden te verplichten de Voorzitter de lijst met hun ambten, beroepsactiviteiten en functies te overhandigen, met vermelding van het overeenstemmende bedrag van de bruto-bezoldigingen, zitpenningen, of dividenden. Deze lijst wordt enkel in een document van de Vergadering gepubliceerd, namelijk in het beknopt verslag.

Zoals het voorstel is geformuleerd, doet het geen afbreuk aan de elementen van het statuut van gewestelijk raadslid zoals bepaald in de bijzondere wet met betrekking tot de Brusselse instellingen noch aan de andere grondwettelijke en wettelijke bepalingen.

Men kan zich trouwens afvragen of het werkelijk tot doel heeft een element van het statuut van gewestelijk raadslid te regelen in de mate dat zijn juridische toestand niet wordt gewijzigd en er daaraan dus geen enkel rechtsgevolg wordt verbonden.

Om de Raad een betere werking te verschaffen voorziet het voorstel enkel in een informatieplicht waarop geen enkele sanctie staat.

Er mag evenmin uit het oog worden verloren dat het bovenvermelde advies van de Raad van State betrekking had op een amendement van een wetsontwerp, waarvan het onderwerp zich niet beperkt tot de mandaten uitgeoefend door de leden van de Wetgevende Kamers, wat het beroep bij de nationale wetgever verklaart.

Bijgevolg kan men besluiten dat het onderwerp van het voorstel door een reglementaire bepaling kan worden geregeld.

ANNEXE 2

NOTE DE M. MOUREAUX RELATIVE A
LA PROPOSITION DE MODIFICATION DU REGLEMENT
déposée par M. DROUART et Mme NAGY
Doc. CRBC 1-101/1 - 90/91

1. La proposition vise à insérer dans le règlement du Conseil une disposition rendant obligatoire, d'une part, la déclaration des charges, activités professionnelles et fonctions exercées par les membres du Conseil ainsi que la valeur des rémunérations brutes, indemnités, jetons de présence ou dividendes correspondants et, d'autre part, la publication au compte rendu analytique du Conseil de ces informations. Elle est motivée par ses auteurs par le souci d'inciter les élus à une limitation volontaire des cumuls, ces auteurs soulignant que seul le législateur national pourrait limiter d'autorité le cumul des mandats.
2. Le Conseil arrête son règlement en vertu de l'article 44 de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles (LSRI) auquel se réfère l'article 28 de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises (LSIB).

L'exposé des motifs du projet de loi spéciale de réformes institutionnelles (Doc. parl. S., 434 (1979-1980) n° 1, p. 46 - article 43) précise que cet article correspond à l'article 46 de la Constitution. Ce dernier dispose que chaque Chambre détermine par son règlement le mode suivant lequel elle exerce ses attributions.

Or, on chercherait en vain en quoi la proposition règle le mode selon lequel le Conseil exerce ses attributions puisqu'elle ne modifie en rien l'organisation du travail, des débats et des décisions. On notera à cet égard que l'exemple donné dans la note juridique établie par les services du Conseil (P.2.) - celui des dispositions relatives à la discipline - n'est pas pertinent puisque la discipline est nécessaire à la bonne tenue des travaux, débats et votes.

3. La doctrine enseigne que par l'article 60 (ancien art. 46) "le Constituant a voulu assurer l'indépendance de chacune des deux Chambres : il ne fallait pas que les règles relatives à l'organisation ou au fonctionnement d'une Chambre puissent dépendre de l'approbation de l'autre, de la sanction du Roi ou de la décision de toute autre autorité. Chacune des deux assemblées dispose donc d'une autonomie réglementaire en ce sens que, dans les limites prévues par la Constitution, elle a toute liberté pour élaborer ou modifier les règles régissant ses méthodes de travail." (1).

Le législateur spécial, qui est en quelque sorte aux autorités régionales ce que le Constituant est aux autorités nationales, a donc clairement reproduit au profit des Conseils l'autonomie réglementaire reconnue aux Chambres en ce qui concerne les méthodes de travail.

Il a prévu en outre, expressément, que le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale fixe le montant de l'indemnité allouée à ses membres et aux membres de son bureau, qu'il arrête le régime de pension de ses membres et qu'il fixe les modalités de remboursement de leurs frais de déplacement (article 25 LSIB). Ce n'est pas par décret qu'il exerce ces compétences (procédé qui associe nécessairement l'Exécutif à la décision) mais seul. C'est ce qui explique que l'octroi d'une indemnité de départ en cas de non-réélection d'un conseiller régional a été décidé par le Bureau. Le deuxième exemple invoqué dans la note juridique établie par les services du Conseil (p. 2) n'est donc pas plus pertinent que celui de la discipline.

(1) J. Velu, Droit public, t. 1, Bruxelles, Bruylant, 1986, p. 522.

BIJLAGE 2

NOTA VAN DE HEER MOUREAUX BETREFFENDE HET
VOORSTEL VAN WIJZIGING VAN HET REGLEMENT
ingediend door de heer DROUART en mevrouw NAGY
Doc. BHR 1-101/1 - 90/91

1. Dit voorstel beoogt een bepaling in het Reglement van de Raad op te nemen die de verklaring van de ambten, beroepsactiviteiten en functies uitgeoefend door de raadsleden met de waarde van hun brutobezoldigingen, vergoedingen, presentiegelden of overeenstemmende dividenden, verplicht maakt evenals de publicatie van deze informatie in het beknopt verslag van de Raad. De motivatie van de indieners is de bezorgdheid de verkozenen tot een vrijwillige beperking van de cumulaties aan te sporen aangezien enkel de nationale wetgeving de cumulatie van mandaten zou kunnen beperken.
2. De Raad stelt zijn Reglement vast krachtens artikel 44 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen (BWHI) waarnaar artikel 28 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen (BWBI) verwijst.

De toelichting van het bijzondere wetsontwerp tot hervorming der instellingen (Parl. st. Senaat, 434 (1979-1980) nr 1, p. 46 - artikel 43) verduidelijkt dat dit artikel overeenstemt met artikel 46 van de Grondwet, dat zegt: elke Kamer bepaalt in haar Reglement de wijze waarop zij haar bevoegdheden uitoefent.

Maar, men zoekt tevergeefs hoe het voorstel de wijze regelt waarop de Raad zijn bevoegdheden uitoefent, aangezien het de organisatie van het werk, de debatten en de beslissingen niet wijzigt. Terzake merkt men op dat het voorbeeld gegeven in de door de diensten van de Raad opgestelde juridische nota (p.2) - over de tuchtmaatregelen - niet relevant is aangezien tucht noodzakelijk is voor het goede verloop van de werken, de debatten en de stemmingen.

3. De rechtsleer wijst erop dat door artikel 60 (oud art. 46) "De Grondwetgever de onafhankelijkheid van elk van beide Kamers heeft willen verzekeren : de regels met betrekking tot de organisatie of de werking van een Kamer mochten niet afhangen van de goedkeuring van de andere, de bekrachtiging door de Koning of de beslissing van een andere overheid. Elk van beide vergaderingen beschikt bijgevolg over een reglementerende autonomie in die zin dat ze, binnen de grenzen bepaald door de Grondwet, alle vrijheid hebben om de regels die hun werkmethode regelen uit te werken." (1).

De bijzondere wetgever, die in feite dezelfde rol heeft bij de gewestelijke overheid als de Grondwetgever bij de nationale overheid, heeft bijgevolg inzake de werkmethode de reglementaire autonomie van de Kamers erkend voor de Raden.

Bovendien heeft hij uitdrukkelijk erin voorzien dat de Brusselse Hoofdstedelijke Raad het bedrag bepaalt van de vergoeding toegekend aan zijn leden en aan zijn bureauleden, dat hij het pensioenstelsel van zijn leden vastlegt en dat hij de terugbetalingsmodaliteiten van hun vervoerskosten bepaalt (artikel 25 BWBI). Hij oefent zijn bevoegdheden alleen uit, niet per decreet (wat noodzakelijkerwijze de Executieve bij de beslissing betreft). Dit verklaart waarom het Bureau beslist heeft een vertrekvergoeding toe te kennen in geval een gewestelijk raadslid niet wordt herkozen. Het tweede aangehaalde voorbeeld in de door de diensten van de Raad opgestelde juridische nota (p. 2) is dus niet relevanter dan het eerste.

(1) J. VELU Droit public t.1, Brussel, Bruylant, 1986 p.522, vertaling door de diensten van de Raad.

4. Par ailleurs, il convient de rappeler que les organes régionaux et communautaires n'ont d'autres compétences que celles qui leur sont attribuées. Si l'on peut donc estimer, comme le précise la note juridique établie par les services du Conseil, que l'article 39 (ancien art. 107^{quater}) n'oblige pas le législateur spécial à régler tous les éléments du statut des conseillers, encore ne peut-on en déduire que le Conseil peut arrêter le statut de ses membres; pour le surplus s'il n'y est pas habilité par le législateur spécial.
 5. Enfin, il convient de rappeler que rendre obligatoire la publicité à donner à l'exercice de fonctions et aux rémunérations qui s'y rapportent, c'est porter atteinte à la vie privée; que, jusqu'ici, cette atteinte n'est légalement justifiée que par le souci de permettre l'identification des personnes occupant des fonctions (élues ou non) dans le secteur public et certaines fonctions du secteur privé, ainsi que les dépenses à charge des pouvoirs publics; qu'en vertu de la Constitution, c'est à la loi qu'il appartient, pour diverses de ces fonctions, de déterminer si leur caractère public doit l'emporter sur le souci de préserver la vie privée; que tel est le cas, par exemple, pour les fonctions communales et provinciales (article 162 - ancien art. 108 - de la Constitution).
4. Bovendien moet er aan herinnerd worden dat de gewest- en gemeenschapsinstellingen slechts de hen toegekende bevoegdheden hebben. Indien men dan, zoals de juridische nota opgesteld door de diensten van de Raad het stelt, kan denken dat artikel 39 (oud art. 107^{quater}) de bijzondere wetgever niet verplicht alle elementen van het statuut van de raadsleden te regelen, kan men er toch niet uit afleiden dat de Raad voor het overige het statuut van zijn leden kan bepalen indien hij daarvoor niet door de bijzondere wetgever bevoegd is verklaard.
 5. Tenslotte past het eraan te herinneren dat de verplichting de uitoefening van de functies en van de overeenstemmende bezoldigingen bekend te maken een aantasting van het privé-leven is; dat tot nu toe deze aantasting alleen wettelijk verantwoord is door de bezorgdheid de personen (verkozen of niet) te laten identificeren die functies uitoefenen in de openbare sector en sommige functies in de privé-sector, evenals de uitgaven ten laste van de overheid; krachtens de Grondwet is het de wet die voor verschillende van deze functies moet bepalen of hun openbaar karakter voorrang heeft op de bezorgdheid het privé-leven te beschermen; dit is bijvoorbeeld het geval voor de gemeentelijke en provinciale functies. (artikel 162 van de Grondwet, oud art. 108).